

УСЛОВИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ОДГОВОРНОСТА НА ПРЕВОЗНИЦИТЕ ВО ПАТНИОТ СООБРАЌАЈ ВО ДОМАШЕН И ВО МЕЃУНАРОДЕН ТРАНСПОРТ

TERMS & CONDITIONS CARRIERS LIABILITY INSURANCE INTERNACIONAL AND INLAND ROAD TRANSPORT

ВОВЕДНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Овие услови се применуваат за осигурување на превозникот од одговорност за штети на пратки во патниот сообраќај.

Одделни изрази употребени во овие Услови значат:

Осигурувач - Акционерско друштво за осигурување и реосигурување МАКЕДОНИЈА - Скопје - Виена Иншуренс Груп - правно лице со кое е склучен договорот за осигурување.

Договарач на осигурувањето - правно лице што со осигурувачот го склучува договорот за осигурување и има обврска да ја плати премијата.

Осигуреник - превозник - правно лице што е регистрирано за вршење на дејноста во патниот сообраќај во согласност со важечките прописи во Република Македонија, односно поседува лиценца за вршење на домашен и/или на меѓународен превоз на стоки.

Трето лице - лице што не е субјект на договорот за осигурување, односно лице чија одговорност не е покриена со ова осигурување и лице што со осигуреникот склучило договор за превоз.

Сума на осигурување - највисокиот износ - горната граница на обврската на осигурувачот по осигурен случај.

Премија - износ што се плаќа за осигурување врз основа на договорот за осигурување.

Полиса - доказ / документ за склучено осигурување - договор за осигурување.

Осигурен случај - иден, неизвесен и независен од исклучи-вата волја на осигуреникот штетен настан, чија последица е настанување на штета за која надомест би можело да бара трето оштетено лице.

ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

ПРЕДМЕТ НА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 2

Со овие Услови се осигурува одговорноста на превозникот во патниот сообраќај (кон корисниците на превозот) за докажана целосна или делумна физичка загуба, оштетување или задоцнување на пратките во домашен и/или во меѓународен превоз, предметно превземени на превоз со товарен лист или договор, во обем и покритие наведени во овие Услови.

Со овие Услови не е осигурена вондоговорната одговорност на осигуреникот.

INTRODUCTORY PROVISIONS

Article 1

These Terms and Conditions apply for covering the carriers' liability for loss or damage to a load or goods transported by road.

Definitions as used in the insurance contract:

"The Insurer" – Joint Stock Company for Insurance and Reinsurance MAKEDONIJA – Skopje, Vienna Insurance Group – a legal entity as one party of the insurance contract.

"The Policyholder" – a legal entity which has signed the insurance contract with the Insurer and has an obligation to pay the premium.

"The Insured" - The Carrier – a legal entity which is registered to accept goods for carriage by road following the legal requirements and regulations applied in the Republic of Macedonia and which is a licensed carrier for domestic and/or international carriage of goods by road.

"Third Party" – a person who not being a subject of the insurance contract or a person whose liability is not covered by the insurance contract and a person who contracts for the services of the Carrier – The Insured.

"Sum insured" – a sum of money of the highest amount – the utmost limit of indemnity (insurance benefit) for any insured event.

"Insurance premium" – an amount of money payable for the insurance cover under the terms and conditions of the insurance contract.

"Insurance policy" – a document confirming the entering into insurance contract.

"Event insured" – any future and uncertain incident the occurrence of which irrespective of the sole will of the Insured may cause loss or damage giving rise to a claim, the indemnity for which may be claimed by the third party.

GENERAL PROVISIONS

SUBJECT OF INSURANCE

Article 2

Within the terms and conditions in the Insurance Policy, it protects a carrier who operates using contracts of carriage against their liability, in terms of these contracts, for physical loss of or damage to or delay in delivery of shipment, whether total or partial which has been proven so during domestic and/or international transport and the actual taking over of the goods supported by bill of lading or shipping documents by the scope of cover set by this insurance policy.

The Insurance Policy shall not cover any liability of the carries

Во согласност со овие Услови, се смета дека стоката е предадена на превоз само ако тоа може да се докаже со соодветна превозна исправа - товарен лист или договор за превоз.

Покритието, во согласност со овие Услови, склучено за осигурување на одговорноста на превозникот во меѓународен транспорт, по автоматизам ја покрива и одговорноста на превозникот во домашан транспорт.

Влечното и приклучното возило, во смисла на овие Услови, се сметаат како едно возило.

УТВРДУВАЊЕ НА ОДГОВОРНОСТА

Член 3

Осигурувачот ќе ги надомести сите износи што осигуреникот (превозникот чија одговорност е осигурена) треба да ги плати по основа на одговорност на превозникот во смисла на член 2 од овие Услови, освен штетите настанати од причините наведени во член 5 и 6 од овие Услови.

Одговорноста на осигуреникот (превозникот) се утврдува според одредбите на овие Услови и:

1. Законот за превоз во патниот сообраќај (Сл. Весник на РМ бр. 68/2004 со сите подоцнежни измени и дополнувања);
2. Законот за договори за превоз во патниот сообраќај (Сл. Весник на РМ бр. 23/2013 со сите подоцнежни измени и дополнувања);
3. Законот за облигациони односи (Сл. весник на РМ бр. со сите подоцнежни измени и дополнувања);
4. Конвенцијата за договорите за меѓународен патен превоз на стоки (ЦМР) од 1956 година и Протоколот кон Конвенција-та за договорите за меѓународен патен превоз на стоки (ЦМР) од 1978 година (Одлука на Владата на РМ - Сл. весник на РМ бр. 8/1994 и нотификација кај депозитарот на Конвенцијата од 12.6.1997 г. и 20.6.1997 г.).

ЛИМИТ НА ПОКРИТИЕТО (СУМА НА ОСИГУРУВАЊЕ)

Член 4

Осигурувачот ќе ги надомести, во рамките на сумата на осигурување наведена во полисата, износите што осигуреникот, според овие Услови, треба да ги плати на трети лица за штети предизвикани по поединечен штетен настан / осигурен случај.

Сумата на осигурување наведена во полисата за осигурување, намалена за дозволен кусок (кало, растур, расипување, кршење, евапорација и сл.), во зависност од видот на стоката, како и износот на договорената одбитна франшиза (самопридржување) е горна граница на обврските на осигурувачот по еден осигурен случај, па и тогаш кога за штетата одговараат повеќе лица чија одговорност е покриена со ова осигурување.

Надоместот од осигурувањето, без оглед на бројот на оштетените лица, кај делумна или тотална штета, е ограничен по еден штетен настан на:

which has not been stipulated by the contract.

Within the terms and conditions in the Policy it is considered that the goods has been taken over to carry by the carrier only if the transport document has been issued which may evidence the transportation including bill of lading or contract for carriage of goods.

The Insurance Policy covers the liability of the carrier for international carriage of load or goods by road and automatically provides coverage for domestic carriage of goods.

Under this terms and conditions the tractor unit and the trailer are regarded a sole vehicle.

DETERMINE THE LIABILITY

Article 3

1. The Insurer shall compensate all costs which the Insured (the carrier the liability of which has been insured) has to pay in regard to their liability as mentioned in the above article 2 of this Insurance Policy but excluding losses or damaged caused by circumstances stated within article 5 and 6 hereto.
2. The determination of the liability of the insured (carrier) is governed by the provisions set in this Insurance Policy as well as:
 1. The Law on Road Transport ("Official Gazette of RM", no. 68/2004 and any additional amendments thereof).
 2. The Law on contracts for carriage of goods by road ("Official Gazette of RM", no. 23/2013 and any additional amendments thereof).
 3. The Law on Obligations ("Official Gazette of RM", no.18/2001 18/2001 and any additional amendments thereof).
 4. Convention on the Contract for the International Carriage of Goods by Road (CMR) since 1956 and the Protocol to the Convention on the Contract for the International Carriage of Goods by Road (CMR) since 1978 (Decision issued by the Government of RM – Official Gazette of RM, no. 8/1994 and notification to the Convention Depository as of 12.06.1997 and 20.06.1997).

LIMITS (SUM INSURED)

Article 4

The insurer will indemnify the Insured, up to the amount specified as Sum Insured in the Policy for any costs and expenses which the Insured under these Terms and Conditions is obliged to pay to third parties, against liability for loss or damage arising from any one event or occurrence.

The Sum Insured is the amount set out in the Policy and reduced by the allowed amount of shortage in weight (outage, ordinary leakage and breakage, or ordinary wear and tear of or deterioration of or evaporation of the goods) in dependence on the type of the subject-matter insured, and the amount of the agreed retention represent the Insurer's maximum liability for loss or damage arising from one event or occurrence giving rise to a claim for which more than one persons are responsible against liability under this insurance Policy.

1. 8,33 СПВ - Специјални права на влечење (СДР - Специал Драјтинг Ригхтс) по килограм бруто-тежина на изгубената или оштетена стока ако се превезува со примена на Конвенцијата за договорите во меѓународен патен превоз (ЦМР Конвенција), ако поинаку не е договорено.
 2. 20,00 денари по килограм нето-тежина на изгубената или оштетена стока ако се превезува со примена на Законот за договорите за превоз во патниот сообраќај, ако поинаку не е договорено.
 3. Одредбите од точка 1 и 2 на овој став (2) од овој член (4) од Условите се применуваат и на највисоките суми на осигурување наведени во полисата за осигурување како обврска на осигурувачот во текот на траењето на осигурувањето.
 4. Ако во текот на траењето на осигурувањето склучено во согласност со овие Услови дојде до промена на износите со кои е ограничена одговорноста на превозникот (по килограм бруто-тежина во согласност со ЦМР Конвенцијата, т.е. член 2 став 1 од Протоколот кон ЦМР Конвенцијата со кој е изменет член 23 став 3) или по килограм нето-тежина во согласност со позитивните прописи во Република Македонија, ќе се смета дека осигурувањето е склучено според износите што биле во важност на денот кога е склучено осигурувањето во согласност со овие Услови.
 5. По исклучок, ако осигуреникот сака за одделни превози да ја покрие својата одговорност повеќе од максималниот износ по 1 килограм бруто-тежина (во меѓународен транспорт) или нето (во домашен транспорт), односно повеќе од сумата на осигурување наведена во полисата, тоа може да го стори со посебна согласност на осигурувачот наведена/потврдена во полисата за осигурување, т.е. со дополнително осигурување за поединечен превоз со назначување на вредноста на стоката што ја превезува и задолжително наведување на таа поголема вредност во товарниот лист. За така склученото дополнително осигурување за конкретен превоз, договарањето на осигурувањето плаќа дополнителна премија на разликата помеѓу сумата на осигурување од полисата за осигурување и сумата на осигурување што се бара за конкретниот превоз, во висина што ја определува осигурувачот во согласност со Тарифата на премии.
 6. Ако корисникот на превозот докаже дека поради оправдано пречекорување на рокот за достава претрпел штета, осигурувачот ќе ја надомести и таквата докажана штета, но најмногу во висина на двоен надомест за превозот, односно во висина на двојна возарина.
 7. Осигурувачот, покрај настанатата штета на стоката (пратката), ќе ги надомести и предметните трошоци за спасување на стоката, но најмногу до износот на
- The compensation in respect of total or partial loss of goods irrespective of the number of damaged parties is limited to one loss event as follows:
1. 8.33 units of account per kilogram of gross weight short or damage (SDR – Special Drawing Rights) if the consignment is transported under the contract for the carriage of goods by road which the CMR Convention shall apply to unless otherwise specified.
 2. 20.00 MKD per kilogram of net weight loss if the consignment is transported under the contract for the carriage of goods by road which the CMR Convention shall apply to unless otherwise specified.
 3. The provisions under items 1 and 2 mentioned above in this article 4 and paragraph (2) thereof shall apply to highest amounts of sum insured set out in the Policy as a maximum liability of the Insurer during the period of insurance.
 4. If for any reason during the period of insurance the sum insured specified in the insurance contract concluded under these terms and conditions change whereby the limits of compensation against liability of carrier change therefrom (per kilogram of gross weight short in accordance with the CMR Convention set out by article 2 paragraph 1 of the Protocol to CMR Convention which amended the article 23 paragraph 3 thereof) or per kilogram of net weight short according to the statutory regulations and legislation applied in the Republic of Macedonia, it is considered that valid shall be sum insured specified in the policy on the date the insurance contract has been concluded under these terms and conditions.
 5. As an exception, the Insured may wish to insure its liability for damage to goods contracted to carry at the amount exceeding the maximum units of account per kilogram of gross weight short for particular carriages (international transport) or net weight short (domestic transport) or exceeding the sum insured set out in the policy where special consent shall be given by the Insurer and included within the insurance policy, that is the additional insurance covers the separate carriage of goods and the bill of lading contains the value of goods and the exceeding value as mandatory. The additional insurance coverage for the respective carriage requires payment of additional premium calculated on the difference between the sum insured set out in the primary policy and the sum insured requested for the respective carriage and shall be determined by the Insurer under the Premium Tariff Book.
 6. If the sender of the goods proves that subject to justified reasons for delay in delivery of goods they suffered damages the Insurer will compensate that loss at the amount not less than the double reward for carriage.
 7. The Insurer will not only indemnify the carrier for the losses or damages to goods (consignment) but also compensate the actual costs for salvages up to the amount of reward for carriage of goods in respect of any

- возарината по еден штетен настан.
- Осигурувачот ќе ги надомести трошоците од став 2, точка 7 од овој член и ако тие ја надминуваат максималната обврска од став 2, точка 1 од овој член, но најмногу во висината наведена во став 2, точка 7 од овој член, односно најмногу до износот на возарината по еден штетен настан.
 - Сумата на осигурување наведена во полисата за осигурување, како и сите плативи износи, во согласност со овој член, кои се изразени во валута се пресметуваат во денарска противвредност според средниот курс на индикативната курсна листа на Народна банка на Република Македонија за соодветната валута на денот на настанување на штетата.

РИЗИЦИ ШТО НЕ СЕ ОПФАТЕНИ СО ОСИГУРУВАЊЕТО

Член 5

Со овие Услови не е осигурена одговорноста на превозникот за:

- штети настанати по вина на испраќачот или на примачот;
- штети настанати поради недостатоци во конструкцијата и лошо одржување или неуредно опслужување на возилото;
- штети настанати поради недостатоци во пакувањето, недоволно пакување или неисправно/несоодветно распоредување на стоката;
- штети настанати поради превоз со отворени возила на пратки што не се соодветни за таков превоз;
- штети настанати поради каква било одговорност на превозникот во случаи на влечење на други возила или предмети;
- штети настанати при превоз на благородни метали или предмети изработени од нив, скапоцени камења, пари, хартии од вредност, уметнички предмети, раритети (реткости), документи, колекционерски и музејски експонати или предмети, поштенски пратки;
- штети настанати на експлозивни и/или леснозапаливи средства, опасни материји, тешки товари (оние за кои е потребно да се обезбеди посебно одобрение за превоз поради нивната големина или тежина), возила од кој било вид, селидбени предмети, живи животни, живина и дивеч, или пратки што мора да се превезуваат со користење на посебни возила со разладни уреди, ако тоа не е посебно договорено во полисата или во додаток на полисата во писмена форма, потпишан од двете страни, кој претставува составен дел на полисата;
- штети настанати поради природни својства и мани на стоката што е предмет на превоз, како 'рѓа, корозија, саморасипување, стврднување, стврднување поради заситеност на воздухот со влага и сл.;
- "расипување на стоката" (промена на бојата, мирисот, вкусот и слично) од која било причина,

one event or occurrence.

- The Insurer will compensate costs and expenses referred to in item 7 above of this article and paragraph 2 thereof even if their amount may exceed the maximum liability mentioned in paragraph 2 item 1 of the same article but not less than the amount stated in paragraph 2 item 7 of this article which is not less than the amount of reward for carriage in respect to any one event or occurrence.
- The sum insured set out in the Policy as well as any payable amounts under the particulars of this article which are stated in any foreign currency shall be converted into national Macedonian currency calculated at the average rate of exchange of the indicative exchange list issued by the National Bank of R. Macedonia current on the date the loss or damage occurred.

RISKS NOT COVERED UNDER INSURANCE

Article 5

This insurance coverage provide no protection for liability of the carrier for the following:

- Loss or damage caused by wilful misconduct of sender or consignee;
- Loss or damage caused by or arising from any defective condition of and lack of maintenance or mishandling of the conveying vehicle;
- Loss or damage arising from lack of, or defective condition of packing or by reason of the wrongful act or neglect of properly packed goods;
- Losses or damages caused by or arising from inadequate carriage of goods by open unsheeted vehicles;
- Loss or damage caused by or arising from any liability of the carrier in case of towing other vehicles or items;
- Loss or damage arising from carriage of precious metals or articles made thereof, precious stones, cash, banknotes, securities, antiques and fine arts, rarities, documents, collections and museum displays and items, mail packages;
- Loss or damage caused by explosive and/or inflammable and combustible materials or hazardous materials, heavy loads (carriages which require special permission subject to their size or weight), or by any kind of vehicle transporting household goods and personal effects, animals, poultry and wild animals, or consignments subject to special carriage by temperature controlled vehicles unless previously agreed and stated within Policy or Schedule in a written form and signed by both contractual parties representing an integral part of the Policy;
- Loss or damage arising from inherent vice or nature of the subject-matter insured including rust, corrosion, deterioration, hardening and compression because of saturated humid air;
- "Deterioration of goods" (change of colour, smell, taste or other changes to the transported cargo) from whatever reason unless the insurance cover includes the temperature controlled cargo clause for any claim in

- освен ако осигурувањето не е склучено со вклучен ризик на расипување на стоката поради промена на температурата поради ненамерно нагонување на погрешна температура или истекување на средството за ладење поради кршење, односно расипување на опремата за ладење, во согласност со член 7 од овие Услови;
10. штети предизвикани поради преземени санитарни или дезинфекциски мерки и сл.;
 11. штети на пратката предизвикани од молци и од други штетници;
 12. губење на комерцијална вредност на стоката, освен поради пречекорување на рокот на превозот во случаи на дефект на возилото;
 13. непојаснети кусоци, кои не се последица на физичка загуба или кражба на пратката. Според овие Услови, документите за мерење и за вагање не се доказ на физичка загуба или кражба на пратката;
 14. штети на стоката што е примена на превоз под одредени услови, а е предадена на превоз со неисправни, неточни или непотполни ознаки или ако испраќачот не ги презел пропишаните мерки и внимание;
 15. разлика во мерење, освен ако не постои документ за официјално мерење на исти начини при натовар и растовар на стоката.
- respect of cargo caused by or arising from a change in temperature due to accidentally (inadvertently) not setting correct temperature for the cargo in question or leakage of refrigerant arising from improperly managed equipment (breakdown or damage) in accordance with the Article 7 of this Terms and Conditions;
10. Loss or damage caused by or arising from sanitary and preventive measures and disinfectants taken by the carrier;
 11. Loss or damage to consignments arising from the action of insects, moth, vermin and other;
 12. Loss on commercial value of goods unless the time limit of the carriage exceeds due to vehicle defect;
 13. Unexplained shortages which are not consequence of any physical loss or theft of goods. Subject to this terms and conditions, the weight scale documents are considered no evidence for any physical loss of goods or stolen consignment.
 14. Loss to goods accepted for carriage under special circumstances and taken over by the carries with inadequate, irregular and inaccurate special marks on the packages or the sender fails to take subscribed measures and precautions.
 15. Loss or damage caused by difference in measure, save there is official ascertainment document for equal loading or unloading of the goods.

ИСКЛУЧЕНИ РИЗИЦИ

Член 6

Осигурувачот нема обврска да надомести штета и ако осигуреникот, според законските прописи, за тоа е одговорен, а таа настанала како последица на една од следните причини:

1. штети настанати непосредно или посредно поради намерна постапка или грубо невнимание на осигуреникот/превозникот или лицата за чии постапки тој одговара;
2. штети на пратката настанати како последица од неисполнување на договорениот рок за превоз, ако тој е покус од вообичаениот за таква пратка на соодветната релација;
3. штети на пратката настанати поради тоа што осигуреникот (превозникот) склучил договор за превоз, но не ја презел пратката на превоз или се јавил кај нарачателот на превозот со задоцнување и со тоа ги прекршил одредбите на договорот за превоз;
4. отштети што осигуреникот (превозникот) ги исплатил без согласност на осигурувачот, вклучително и штети чиј рок на плаќање законски е застарен;
5. штети на пратки за кои не е пресметана возарина или не е пријавена на осигурувачот за пресметка на премија, ако на почетокот на осигурувањето е договорено пресметката на премијата да се врши на вкупната возарина - вкупниот промет на осигуреникот (во согласност со член 21 од овие Услови);

EXCLUSIONS OF RISKS

Article 6

The Insurer is not obliged to indemnify a loss even if the insured is responsible for that in front of the legal regulations, and which occurred as a consequence of one of the following reasons:

1. Loss or damage caused by or arising directly or indirectly from malicious intention or hard negligence of the insured/carrier or persons acting on their behalf;
2. Loss or damage to consignment arising from failing an agreed time limit if the time limit is shorter than the actual duration of carriage for that particular consignment.
3. Loss or damage to consignment caused by the carrier who fail to take over goods although they enter into contract for carriage with the sender or has checked at the sender with delay and by acting in this way the carrier breach the provisions set out by the contract of carriage;
4. Compensations paid by the insured/carrier without prior consent of the insurer including the compensations payable for which the settlement has become legally obsolete;
5. Loss or damage to consignment for which no freight cost calculation is made nor reported to insurer necessary to calculate the premium, even though the insurance cover in respect of the premium calculation is agreed to be based on total freight cost – or total turnover of the insured/carrier (subject to article 21 of these Terms and Conditions);
6. Loss or damage to loads owned by the insured/carrier or

6. штети на пратки што се во сопственост на осигуреникот (превозникот), на сопружникот на осигуреникот/превозникот, децата или други лица што со него живеат во заедничко семејно домаќинство, како и трговско друштво или правно лице регистрирано како трговец поединец во сопственост на осигуреникот/превозникот и/или на тие лица;
 7. штети настанати поради испорака на неовластено/и лице/а, односно лице/а што според товарниот лист или според друга превозна исправа / документ не е овластениот примач на пратката;
 8. штети што се однесуваат на губење на возарината или штети што на кој било начин се поврзани за парични казни, глоби и слично;
 9. штети што на кој било начин се поврзани со спроведување на постапка во врска со ТИР Карнет;
 10. штети настанати директно или индиректно поради воени ризици или воени операции и случувања слични на војна, без разлика дали војната е објавена или не;
 11. штети настанати поради саботажи, штрајкови, револуции, побуни, востанија, политички немири, граѓански немири, прекршувања на блокади, конфискација, заплена, застои, акти на надлежни органи и слични случувања;
 12. штети настанати директно или индиректно поради нуклеарна експлозија и зрачење на радиоактивни производи или радиоактивен отпад;
 13. еколошки штети;
 14. штети настанати од други причини што не може да се класифицираат како штети настанати по вина на превозникот, односно како штети од одговорност на превозникот (виша сила - елементарна непогода, земјотрес, невреме, поплава, гром, луѓа, снежна лавина, одронување, лизгање на земјиште и сл.) и штети опфатени со осигурување по некоја друга полиса (АО и сл.);
 15. штета, оштетување, одговорност или трошоци што се директно или индиректно предизвикани од или кои настанале од употреба или работа со информатичко-технолошки уред како средство за нанесување на штета.
Во случај кога овој исклучок се јавува како додаток кон полиси што покриваат ризици на војна, граѓанска војна, револуција, востание, бунт или граѓански безредија што произлегуваат од тоа или од кој било непријателски чин од или против воинствена моќ или тероризам или кое било лице што дејствува со политички мотив, точка 15 став 1 нема да ги исклучува штетите што инаку би биле покриени, а кои настанале од употребата на информатичко-технолошки уреди во системот за лансирање и/или наведување и/или механизмот за пукање на кое било оружје или ракета.
Под поимот информатичко-технолошки уред се
- by the spouse of the insured/carrier, by their children or other persons living in the same household, or by any company or legal entity registered as an individual trader and hold by the insured/carrier and/or by any of the persons mentioned above;
7. Loss or damage caused by or arising from delivery of goods to unauthorised person or persons who are not stated within the bill of lading or other transport documents as authorised consignees;
 8. Loss or damage caused by the restriction or prohibition being exposed upon the carrier for carrying out the carriage or penalty, fine or other punishment related claims in whatever way;
 9. Loss or damage which in any respect are connected to carrying out the legal proceeding with respect to TIR Carnets;
 10. Loss or damage arising from any consequence whether direct or indirect of war, act of foreign enemy, hostilities or warlike operations (whether war is declared or not);
 11. Loss or damage arising out of sabotages, strike, civil war, mutiny, rebellion, revolution, insurrection, military or usurped power, civil commotion, riots, confiscation, requisition or destruction of, or damage to property by order of government, public or local authority;
 12. Consequential loss or damage directly or indirectly caused by or contributed to by or arising from ionizing radiations or contamination by radioactivity from any nuclear fuel or from any nuclear waste from the combustion of nuclear fuel;
 13. Environmental losses or damages; and
 14. Loss or damage whatsoever resulting or arising from any other occurrences which may not be classified as losses or damages caused by the wilful act of the carrier or for which the carrier may not be liable (act of God, natural catastrophe, earthquake, storm, flood, lightning, thunder stroke, snow avalanche, subsidence, landslide), or losses of or damages to property covered by other insurance (MTPL or other).
 15. loss, damage, liability, or expense directly or indirectly caused by or contributed to or arising from the use or operation of an Information Technology Device as a means for inflicting harm.
- Where this clause is endorsed on policies covering risks of war, civil war, revolution, rebellion, insurrection, or civil strife arising therefrom, or any hostile act by or against a belligerent power, or terrorism or any person acting from a political motive, article 15, paragraph 1 shall not exclude losses which would otherwise be covered arising from the use of any Information Technology Device in the launch and/or guidance system and/or firing mechanism of any weapon or missile.
- An Information Technology Device shall mean any computer system, hardware, software, programme, code, data, process, virus, information repository, microchip, integrated circuit or similar device in or connected with computer equipment or non-computer

подразбира секој компјутерски систем, хардвер, софтвер, програма, код, податоци, процес, вирус, база на информации, микрочип, интегрирани кола или сл. уреди во или поврзани со компјутерска опрема или некомпјутерска опрема без разлика дали се во сопственост на осигуреникот.

ОДГОВОРНОСТ НА ПРЕВОЗНИКОТ ПРИ ПРЕВОЗ НА СТОКА СО ЛАДИЛНИЦИ СО ДОПОЛНИТЕЛЕН РИЗИК "РАСИПУВАЊЕ НА СТОКАТА"

Член 7

Со полисата за осигурување на одговорност на превозникот во домашен и во меѓународен транспорт, според овие Услови, ако посебно се договори, може да се осигури и одговорноста на превозникот при превоз на стока со ладилници со вклучен дополнителен ризик - расипување на стоката од смрзнување, односно одмрзнување како резултат на промена на температурата или истекување на средството за ладење.

Осигурувањето може да се склучи според условите на Клаузулата за транспорт на стока со контрола на температурата / ладилник со соодветна доплатна премија во согласност со Тарифата на премии за овој вид осигурување.

Клаузула 1 - Транспорт на стока со контрола на температура / ладилник

Член 8

Со покритието на оваа Клаузула се опфаќаат штети на стока во транспорт што се предизвикани со или настанале поради промена на температурата или истекување на средството за ладење, доколку се исполнат следниве услови:

1. стоката да се превезува со возило (ладилник или фриго-контејнер) во кое се наоѓа апарат за евиденција на температурата во текот на целото патување (термограф) и доказ дека со тој апарат за следење на температурата се постапувало исправно и според препораките на примачот на стоката;
2. целата опрема за контрола на температурата да се одржува во согласност со препораките на производителот и да се води редовен дневник за апаратот;
3. вработен, возач, службеник или агент на осигуреникот, кому му е доверено возилото со контрола на температурата или контејнер, да добил претходни инструкции за работа и за ракување со апаратот за контрола на температурата (термокинг) од страна на производителот или нивниот овластен агент и да поседува сертификат - потврда;
4. испраќачот, односно примачот на стоката однапред треба да достави писмено известување до превозникот (и неговите подизведувачи) со кое се потврдува на која температура треба да се превезува стоката и да достави јасни инструкции што се однесува на барањата за поставување на

equipment, whether the property of a insured or not.

LIABILITY OF THE CARRIER FOR TEMPERATURE CONTROLLED CARGO INCLUDING ADDITIONAL RISK OF "DETERIORATION OF GOODS"

Article 7

The Carriers Legal Liability Insurance Policy for local and international carriage of goods by road may be extended, if specially agreed to cover the liability for loss or damage to goods transported by refrigerated vehicles including the risk of deterioration from

the reason of a change in temperature or leakage of refrigerant.

The insurance may be agreed in respect with the terms and conditions under the Temperature Controlled Cargo Clauses by charging an additional premium in accordance with the insurance Tariffs in respect to this insurance.

Clause 1 – Temperature controlled cargo/ refrigerated truck

Article 8

No cover is provided for any claim in respect of cargo caused by or arising from a change in temperature or leakage of refrigerant unless:

1. such cargo was in a temperature controlled vehicle (with thermoking equipment) or shipping container (refrigerated truck or frigo container) and the vehicle or container is equipped to record the temperature for the entire journey (thermograph) and that such monitoring equipment was duly operated and in accordance with the instructions of the consignee;
2. all temperature control equipment is serviced in accordance with the manufacturer's recommendations and the equipment log book is kept up-to-date;
3. any employee, driver, servant, or agent of the Assured who is entrusted with a temperature controlled vehicle or container has received prior instruction in the operation and running of the temperature control equipment (thermoking) from the manufacturer or their authorized agent and proven by a certificate;
4. written confirmation of the temperature at which the cargo is to be carried was obtained from the customer that is the consignee in advance to the carriers or other subcontractors and clear instructions with regard to the temperature setting requirements for the cargo in question were included with the documentation accompanying the cargo and communicated to any carriers or other subcontractors utilized by the Assured or their agents;
5. while uploading the goods and prior to commencement of the transport the carrier and the supplier are to sign off written confirmation of the temperature; and
6. written confirmation of the temperature upon delivery is obtained from the consignee to the carrier prior to unloading.

Any failure to comply with any of the above mentioned terms under this Clause will be regarded as the additional

температурата за предметната стока заедно со придружната документација за стоката и за тоа да се известат превозниците или другите подизведувачи што ги користел осигуреникот или неговите агенти;

5. превозникот и испраќачот на стоката треба да потпишат заедничка потврда за температурата при натовар пред испорака на стоката за транспорт; и
6. превозникот треба да добие писмена потврда од примачот на стоката за температурата по испорака, а пред истовар на стоката.

Непридржувањето кон која било постапка што претставува услов од наведената клаузула, ќе се смета како наведениот дополнителен ризик "расипување на стоката како резултат на промена на температурата или истекување на средството за ладење" да не е опфатен со осигурувањето.

Доколку осигуреникот не ги исполнува сите наведени услови за прием во осигурување со вклучен дополнителен ризик "расипување на стоката како резултат на промена на температурата или истекување на средството за ладење", наведени во Клаузулата за транспорт на стока со контрола на температурата / ладилник, тој може да го склучи осигурувањето од одговорност без дополнителниот ризик, односно во согласност со основното покритие за осигурување на одговорноста на превозникот во меѓународен и во домашен транспорт со исклучен ризик од расипување на стоката регулиран во член 5, став 1, точка 9.

ГУБЕЊЕ НА ПРАВАТА

Член 9

Осигуреникот ги губи правата од осигурување ако:

1. со возилото за време на транспортот управува лице без соодветна возачка дозвола, односно без возачка дозвола за соодветниот тип на возило. Се смета дека лицето има соодветна возачка дозвола и ако со возилото управува во време кога возачката не е продолжена по истекувањето на рокот на нејзината важност.
2. штетата настане во време кога со возилото управува лице под дејство на алкохол, дроги или други наркотични средства. Според овие Услови, се смета дека лицето било под дејство на алкохол ако со анализа на крвта или со друга метода за мерење на концентрацијата на алкохол се утврди присуство на алкохол во крвта поголемо од законски дозволеното или ако по настанување на штетата одбие да изврши мерење на алкохолизираноста. Според овие Услови, се смета дека лицето е под дејство на наркотици ако со стручен преглед се утврдат знаци на нарушеност поради употреба на дрога или на други наркотични средства или ако по настанување на штетата одбие врз него да се изврши преглед за испитување од наркозависност.
3. ако остварувањето на ризикот осигурен со овие

risk stated above – "deterioration" arising from change in temperature or leakage of refrigerant as excluded from the cover.

If the client does not meet all underwriting requirements against additional risk of deterioration as stated in the Temperature Controlled Cargo Clause mentioned above, the Insurer may write insurance with the Insured with no additional risks and provide cover against liability of the carrier for any loss of or damage to goods carried by international or inland road with excluded risk of deterioration as stipulated by the Article 5 paragraph 1 item 9.

LOSS OF ELIGIBILITY

Article 9

The Insured shall lose their entitlement to this insurance coverage under the following circumstances:

1. The conveying vehicle is driven by a person who possesses no adequate driving licence in respect to that particular type of vehicle. The person shall be said to possess the required driving license with regard to the particular type of vehicle even if the person drives the vehicle during the carriage without his driving license being renewed after its expiry.
2. The loss or damage occurs because the conveying vehicle is driven by a person impaired by drugs or alcohol or any other narcotics. Subject to these terms and conditions under this Policy the person is said to be impaired by alcohol if the alcohol concentration as proven by the blood analysis method or by any other applied method exceeds the legal limit or who after the loss occurrence refuses an appropriate test. Subject to these terms and conditions under this Policy the person is said to be impaired by narcotics if the appropriate test examination proves the driver's impaired condition as a result of drug use or who after the loss occurrence refuses the appropriate test.
3. The insured risk under this Policy include losses or damages arising from theft of goods whilst the vehicle is left unlocked or the risk of theft is facilitated by some other means (including but not limited to leaving the vehicle at unsafe or unsecured parking places or places with insufficient illumination during the rest periods)
4. No extended exposure to risk is reported when the insurance policy is written or no extended exposure to risk is reported during the period of insurance and therefore no additional premium has been paid, so the sum insured shall be diminished in relation to the value of the paid premium to the premium which should have been paid in regard to extended risk coverage but only if this coverage may be provided by insurance. Subject to these provisions the extended risk coverage is affected by the circumstances as including additional equipment, use for other purposes, type of weight of the load being regularly or occasionally transported, and the type and shape of the body of the vehicle.

- Услови настанало поради тоа што возилото не било заклучено или настанувањето на ризикот кражба е олеснето на некој друг начин (вклучувајќи и паркирање на несоодветно / недоволно чувано или несоодветно / недоволно осветлено место за време на прекин на патувањето заради одмор на возачот или слично).
4. ако при склучување на осигурувањето не е пријавен зголемен ризик или ако не е пријавен зголем ризик во текот на траењето на осигурувањето и за тоа не е платена доплатна премија, осигурениот износ се намалува во сразмер помеѓу платената премија и премијата што би требало да се плати за зголемениот ризик, но само ако е можно склучување на осигурување и за зголемениот ризик. На зголемување на ризикот во смисла на одредбите од оваа точка влијаат и дополнителното вградување на опрема во возилото, пренамената на возилото, видот на тежината што редовно или повремено се превезува, како и видот и обликот на каросеријата.
 5. ако до штетен настан дојде поради преоптовареност на возилото, во согласност со пропишаната максимална маса на носивост на возилото во сообраќајната дозвола.

ИДЕНТИФИКАЦИЈА НА ПРЕВОЗНОТО СРЕДСТВО

Член 10

Осигурувањето во согласност со овие Услови се однесува на влечни моторни возила, комбинирани соловозила, приклучни возила (приколки и полуприколки - церади, цистерни, платформа, кипери, специјални возила, возила за превоз на стоки каде што е потребен посебен режим на температура, како што се ладилници/фриго-контејнери и сл.), во сопственост на превозникот, кои се пријавени на осигурувачот и за кои се наведени податоци во образецот "Список на осигурени возила", кои се прилог кон полисата за осигурување и се составен дел на договорот за осигурување.

Осигуреникот заради идентификација е должен на осигурувачот да му приложи копија од сообраќајната дозвола на возилата на кои се однесува осигурувањето склучено според овие Услови.

Во случај на зголемување на бројот на возила на осигуреникот, преку набавка на нови возила, изнајмување на возила за извршување на дејноста (еднократно или на одреден период), како и возила што при склучување на осигурувањето не биле наведени во "Списокот на осигурени возила" од став 1 на овој член, покритието за нив може да се даде од моментот кога тие возила ќе бидат пријавени во осигурување кај осигурувачот, кога за нив ќе биде предадена копија од сообраќајната дозвола и/или договор за изнајмување, кога ќе бидат вклучени во пресметката на премијата во согласност со одредбите на овие Услови и/или Тарифата на премии за овој вид осигурување.

Во случаи кога осигуреникот поседува само влекач/чи и

5. The loss or damage may occur as a result of the overload of the vehicle if the load exceeds the legal maximum carrying capacity of the vehicle as stated in the vehicle registration certificate.

IDENTIFICATION OF THE MEANS OF TRANSPORT

Article 10

Subject to these terms and conditions the insurance covers the carriage of goods by haulage trucks, single vehicles or combination of vehicles, trailers (trailer or semi-trailers with tarpaulin covers, cisterns, platforms, kipper trucks, special vehicles, carriage of goods by temperature controlled vehicles as refrigerated trucks or frigo containers and other) owned by the carrier which are reported to the insurer and listed in the schedule of insured vehicles "List of insured vehicles" which is enclosed to this policy and make integral part of the insurance contract.

Subject to the above provision on identification the insured is liable in relation to the terms under this insurance to submit to the insurer copies of the vehicles registration certificates as evidence.

For the purpose that the insured purchases new vehicles and therefore the number of conveyors increases or the insured rents the conveyors to perform the transport (on a one-time basis or periodically) and vehicles have not been listed in the schedule of insured vehicles - "List of insured vehicles" when the insurance was written as mentioned in the above paragraph of this article, these vehicles may be included in the cover after they are reported to the insurer and the copies of the vehicle registration certificates and/or rental vehicles' contracts submitted to the insurer where their values are included in the premium calculation with respect to the provisions under this Policy and/or under premium Tariff for this insurance.

Where the insured owns only one or more tractor units and requires insurance cover for carriage of goods by renting trailers from third parties including even trailers from foreign suppliers, the insurance commences at the moment the insured reports the list of rented trailers to the insurer prior to each transport and the insured fills out the respective forms – request form/application form and fax it and /or e-mail it to the insurer together with the copy of the vehicle registration certificate and a copy of the freight invoice.

The request form / application form must include all necessary information when being filled in including but not limited to the goods to be transported, the destination, name of the sender, name of the consignee, name of the carrier, the haulage charges, registration number of the vehicle transporting the goods, load-bearing capacity of the vehicle and other.

Any failure to report the transport of goods or even the late reporting thereon in respect with the carriage performed by rented trailers, shall exclude any liability for insurance so the carriage will be considered uninsured and insurer will pay no indemnity for claim.

бара осигурително покритие за извршување на дејноста со користење (прикачување) на туѓи/изнајмени приколки - вклучително и на приколки со странска регистарска ознака, покритието за нив може да се даде од моментот кога осигуреникот тие приколки писмено ќе ги пријави кај осигурувачот, пред започнувањето на секој поединечен транспорт, со пополнување на образец - барање/пријава доставен по факс и/или мејл до осигурувачот и копија од сообраќајната дозвола и копија од фактурата за износот на возарината.

При пополнување на барањето/пријавата, таа треба да биде целосно пополнета, т.е. со сите податоци што ги содржи, особено податоци за стоката што се транспортира и на која релација, кој е испраќач, кој е примач, кој ја транспортира, износот на возарината, регистарски број на возилото со кое се врши транспортот, носивоста на возилото и сл.

Непријавениот или ненавремено пријавениот транспорт што се извршува со туѓи/изнајмени приколки не е опфатен со осигурувањето, односно се смета за неосигурен транспорт, а осигурувачот нема обврска за надомест на штета.

ПРОМЕНА НА РИЗИКОТ

Член 11

Ако договарачот на осигурување или неговиот полномошник при склучување на осигурувањето не ги пријават сите околности што ги знаеле или што морале да ги знаат, а кои се од значење за оценка на ризикот, или ако неточно или нецелосно ги пријавиле, осигурувачот има право да бара од договарачот на осигурувањето дополнително да ја плати разликата помеѓу премијата што е адекватна на предметниот ризик и претходно пресметаната премија.

Одредбата од став 1 на овој член не се применува на околности што се општопознати или за кои осигурувачот знаел или оправдано можело да се претпостави дека знаел.

Осигурувачот го губи правото од став 1 на овој член ако не побара плаќање на дополнителна премија од договарачот на осигурувањето во рок од три месеци од истекувањето на траењето на осигурувањето, а ако настапил осигурен случај, најдоцна до потполна исплата на надоместот од осигурување.

Ако договарачот на осигурување или неговиот полномошник, намерно или од крајно невнимание, при склучување на осигурувањето не му ги пријават на осигурувачот сите околности што ги знаеле или што морале да ги знаат, а кои значајно би влијаеле на донесување на одлука за склучување на осигурувањето или условите на осигурување, или ако неточно ги пријавиле, осигурувачот има право да бара поништување на така склученото осигурување, ако не побарал од договарачот дополнително да ја плати разликата во премијата во согласност со став 1 од овој член. Ако осигурувачот по така склучено осигурување извршил надомест на несвесниот осигуреник, има право да бара

ALTERNATION IN RISK

Article 11

Any failure by the policyholder or their representative to disclose all circumstances they know or should have known in which the insurance shall be entered into as important to assess the risk or if there shall be any misstatement, misrepresentation or omission of a material fact from the information supplied by the Insured the insurer may demand an additional payment from the policyholder in respect to the difference between the premium calculated on the bases of the actual risk exposure and the premium calculated on the former circumstances.

The provision set out by the foregoing paragraph 1 under this article shall not apply to the circumstances which are of common knowledge or the insurer knows about or should have been reasonably expected to know.

The insurer will not avail themselves of the right granted to them under paragraph 1 of this article and the provisions thereof if the demand for payment of additional premium is not submitted to the policyholder within three months after the expiry of the period of insurance and in case the claim arise not later than the final payment of the complete indemnity for that claim.

For the purpose that the policyholder or their representative deliberately or out of utmost negligence fail to provide full information to the insurer about all circumstances which they know or should have known for the insurance to be entered into and that will considerably affect the decision making on the insurance cover or the terms and conditions thereof or they provide fraudulent information thereon, it gives right to insurer to cancel the current insurance policy should the insurer fail to demand additional payment from the policyholder for the difference in premium as mentioned in the above paragraph 1 hereto. In case the insurer pays indemnity under this insurance policy for claim reported by this negligent insured in respect to this payment the insurer may ask for refund.

OBLIGATIONS OF THE POLICYHOLDER / INSURED

Article 12

The policyholder/insured is responsible for the following:

1. Report all circumstances they know or should have known for the purpose of signing insurance contract as this information may be relevant to assess the risk and submit a list of vehicles/tractor unit/s and semitrailers with registration certificates thereof respectively including but not limited to the registration plates, type of vehicle, engine number and chassis number;
2. Notify the insurer on any alternation in the vehicle/tractor unit which are covered under the insurance policy or any change in the trailers regardless the risk being altered by the wilful act of the policyholder/insured or otherwise, immediately or not later than 3 days after the occurrence of the changes.
3. Where the insured performs the carriage of goods by

осигуреникот да го врати примениот надомест за штета.

ОБВРСКИ НА ДОГОВАРАЧОТ НА ОСИГУРУВАЊЕТО / ОСИГУРЕНИКОТ

Член 12

Договорувачот на осигурувањето / осигуреникот е должен:

1. при склучување на осигурувањето да ги пријави сите околности што ги знае или што мора да ги знае, а се значајни за оцена на ризикот, и да приложи список на возила/влекачи и полуприколки и сообраќајни доволи, со следни-те податоци: регистарски број, тип на возило, број на мотор и број на шасија;
2. доколку настане некоја промена на возилото/влекачот за која е врзано осигурителното покривање, или на приклучните возила, без оглед дали ризикот е променет по негова волја без негово влијание, осигуреникот е должен веднаш, а најдоцна во рок од 3 дена, да го известат осигурувачот за настанатите промени;
3. доколку осигуреникот работи со изнајмени, односно туѓи (полу)приколки, има обврска секоја (полу)приколка што ќе ја прикачи на влекачот, пред да се изврши транспортот, писмено на посебен образец да ја пријави на осигурувачот, по (факс/мејл) и да приложи документ, односно договор за деловна соработка со трето лице;
4. доколку осигуреникот не се придржува на наведената обврска од претходниот став на овој член, осигурувачот нема обврска за надомест во случај на штета;
5. при склучување на осигурувањето да ја плати премијата за осигурување.

ОБВРСКИ НА ОСИГУРЕНИКОТ

ОБВРСКИ НА ОСИГУРЕНИКОТ ПРЕД НАСТАНУВАЊЕ НА ОСИГУРЕН СЛУЧАЈ

Член 13

Осигуреникот е должен да се грижи за пратката од моментот на преземање на превоз до моментот на нејзиното предавање со внимание на добар домаќин и/или добар стопанственик.

Во таа насока тој е должен да обезбеди:

1. возилото да ги исполнува условите утврдени со прописи за безбедност на возила и посебните техничко-експлоатациони услови пропишани за одделните видови превоз;
2. во возилото да има извод од лиценца, дозвола за вршење превоз во патниот сообраќај, сертификат за учество на возачот во меѓународниот патен сообраќај и уредно пополнет патен налог;
3. секој возач да поседува валидна возачка дозвола соодветна за типот на возилото што го управува, важечка во сите земји низ кои поминува;
4. возачот/возачите да се оспособени и овластени за превоз на соодветни пратки во согласност со

renting trailers/semi-trailers from third parties, the insured is obliged to report to the insurer any rented trailer/semi-trailer attached to the tractor unit prior to each transport and shall fill out the respective form – request form/application form and fax it and /or e-mail it to the insurer together with the copy of the relevant document that is the rental agreement signed with the third party.

4. If the insured fails to meet the obligation and responsibility stipulated in the item above of this article, the insurer shall be excluded from any liability against indemnity for claim incurred.
5. Pay insurance premium for the provided insurance cover;

OBLIGATIONS OF THE INSURED

OBLIGATIONS OF THE INSURED BEFORE OCCURRENCE OF INSURED EVENT

Article 13

The insured is responsible to take reasonable care for the cargo from the moment of taking over the goods to final delivery of the goods acting as a diligent and conscientious proprietor.

The insured shall ensure that:

1. The vehicles are maintained in an efficient and roadworthy condition and especially in good technical condition so as to be suitable for the purpose.
2. The vehicles carry all required documents including a copy of the transport service license for carriage of goods by road, of a driver certificate of professional competence for international carriage of goods by road and a travel order form properly filled out.
3. The driver holds valid driving licence suitable for the type of vehicle they operate in all transiting countries.
4. The driver/s is/are professionally competent and authorised to transport particular types of consignment in line with the legal regulations.
5. The driver comply with the carriage of goods guidelines provided by the sender of goods under the contract of carriage and with the customs regulations applied in the country designated for delivery of goods as well as with the provisions of TIR Convention.
6. The document/quality certificate of consignment is obtained, if any.
7. On loading the goods the driver must be present so as to effect correct quantity and quality receipt or delivery of the goods, examination of the packaging, arrangement in rows, fastening and discharge of the goods, numbering and marking the packages, avoid loading damaged goods or damaged packages and if the necessities emerge seek to attach a note on the bill of lading for the disadvantages on loading of goods.
8. The bill of lading be issued upon receipt or loading of goods which shall confirm that the carriage of goods is arranged.
9. The carriage shall be performed within the arranged terms in respect with the commencement of the transit when the

- законските прописи;
5. возачот е должен да ги почитува упатства за транспорт на пратката дадени од договарачот на превозот во согласност со договорот за купопродажба и царинските прописи во земјата на прием, како и ТИР Конвенцијата;
 6. да обезбеди документ/сертификат за квалитетот на пратката, доколку има таков;
 7. возачот да е задолжително присутен при натовар на стоката во возилото и да врши надзор на распоредот на товарот, проверка на амбалажата, проверка на количината, бројот на пакетите, редувањето и прицврстување на стоките, да не товара оштетена стока или стока со оштетена амбалажа и, доколку има потреба, да стави забелешка на товарниот лист за состојбата на пратката при прием;
 8. по приемот, односно натовар на стоката, да издаде товарен лист, со што се потврдува дека стоката е примена за превоз;
 9. да ги запази роковите за извршување на превозот, кои започнуваат да течат од истекувањето на времето за натовар, односно од истекувањето на дополнителното време за натовар на стоката, како и завршување на царинската постапка, ако таква е предвидена;
 10. да го изврши превозот на стоката преку маршрутата што е договорена, а ако не е договорена, тогаш преку маршрута што е најповолна за превоз на таква стока и за време што е вообичаено за превоз на таква стока;
 11. да ја предаде стоката во местото на истовар или местото на прием одредено од лицето овластено за располагање со стоката;
 12. при растовар на стоката задолжително и редовно да е присутен возачот за да може да се изврши правилен квалитативен и квантитативен прием на стоките;
 13. ако при предавање на пратките се забележат оштетувања или кусок, веднаш да бара да се направи записник во присуство на примачот, возачот и шпедитерот, а по можност и царина, со кој ќе се констатираат причината и висината на штетата.

ОБВРСКИ НА ОСИГУРЕНИКОТ ПО НАСТАНУВАЊЕ НА ОСИГУРЕН СЛУЧАЈ

Член 14

Осигуреникот е должен да ги преземе сите потребни мерки за спречување и за намалување на штетата. Осигуреникот е должен да го извести осигурувачот за настанување на осигурен случај, како и за поднесено барање за надомест на штета, веднаш или најдоцна во рок од три дена од дознавањето. Осигуреникот или лицето овластено од него се должни секоја видлива штета што во согласност со овие Услови е покриена со осигурување да ја утврдат со записник на вообичаен начин заедно со корисникот на превозот и/или

period of loading the goods expires or the additional time for loading expires and after the customs duty procedure ceases, if applicable.

10. The carriage of goods shall be performed following the agreed itinerary under the contract for carriage and if there is no itinerary the transport route which mostly satisfies the goods shall be applied for the transportation period in regards to this type of consignment.
11. The goods shall be delivered at the place designated for unloading the goods or for receiving the goods by the consignee.
12. On unloading of the goods the driver must be regularly present so as to effect correct quantity and quality receipt of the goods.
13. If upon delivery any damage to goods or shortage thereof is evidenced it should be recorded and minutes issued thereon in the presence of the consignee, driver and forwarder, and the customs officer, if applicable, stating therein the circumstances resulting in a claim and the amount of the claim.

OBLIGATIONS OF THE INSURED AFTER OCCURRENCE OF INSURED EVENT

Article 14

The insured is obliged to take reasonable steps to avoid or mitigate circumstances that could result in a claim.

The insured is obliged to notify the insurer on the occurrence of the event which gives rise to a claim and about the completed and filed claim form immediately or within three (3) days having had the knowledge of the occurrence of the loss or damage.

The insured or the person acting on his/her behalf is obliged in respect to their liability for any apparent loss of or damage to goods covered under this insurance make a report on this loss or damage together with the sender/beneficiary and/or consignee.

The insured is liable for any larger loss of or damage to goods transported by the vehicle to notify the insurer immediately or not later than the offload, if possible, and follow the instructions of the insurer on hiring an average agent or any authorised control agency designated by the insurer for survey and examination of the damage.

The insured is liable to notify the insurer even when the claimant claims compensation through court or where the insured is temporarily arrested or actions have been taken for evidence collection.

The insured is liable to notify the insurer immediately if the inspection is completed or action brought or decision on criminal procedure issued even where the insured made notification on the occurrence of the event which gave rise to a claim.

In case of traffic accident, theft, robbery and burglary or any other criminal offence, the insured is bound to report immediately and without any delay such incidents to the police and provide proof/minutes including the reasons and the circumstances of the respective incident.

примачот.

За поголеми штети, осигуреникот е должен веднаш, а по можност пред растоварот, да го извести осигурувачот и да ги почитува неговите инструкции и да бара штетата да ја извиди и да ја процени хавариски комесар на осигурувачот или овластена контролна куќа што ќе ја одреди осигурувачот.

Осигуреникот е должен да го извести осигурувачот и тогаш кога барањето за надомест на штета против него е поставено преку суд, кога е притворен, како и тогаш кога е поведена постапка за обезбедување докази.

Ако е спроведен увид, поведена тужба или донесена одлука за кривична постапка, осигуреникот е должен за тоа веднаш го извести осигурувачот, па и тогаш кога го пријавил настанувањето на штетниот настан.

Кај настанување на осигурен случај, кога се работи за сообраќајна незгода, како и за провална кражба, разбојништво или друго кривично дело, осигуреникот е должен без одложување таквиот случај да го пријави на полициските органи и да обезбеди доказ/записник за причините и за начинот на настанување на соодветниот настан.

Осигуреникот не е овластен без претходна согласност на осигурувачот да се изјаснува по барање за надомест на штета, а особено не да го признае барањето потполно или делумно, да се спогоди или да изврши плаќање, освен ако според фактичката состојба не може да се одбие признавањето, спогодувањето или плаќањето, а со тоа да не се направи очигледна неправда. Ако осигуреникот во заблуда сметал дека постои негова одговорност или дека фактите се правилно утврдени, а дополнително се утврди дека не е така, тоа нема да го оправда, па така признатото барање (потполно или делумно), спогодување или извршено плаќање паѓа на товар на осигуреникот.

Ако оштетениот поднесе тужба за надомест на штета против осигуреникот, тој е должен му ги достави на осигурувачот судската покана или тужбата и сите списи од штетниот настан и барањето за надомест на штета, а водењето на спорот да му го препушти на осигурувачот.

Ако осигуреникот се противи на предлогот на осигурувачот барањето за надомест на штета да се реши со спогодба, осигурувачот не е должен да ги плати вишокот на надоместот, каматите и трошоците што настанале поради тоа.

Ако оштетениот непосредно се обрати до осигурувачот со барање за надомест на штета, осигуреникот е должен на осигурувачот да му ги достави сите докази и податоци со кои располага, а кои се нужни за утврдување на одговорноста за настанатата штета, како и за оцена на основаноста на барањето, обемот и висината на штетата. Ако осигуреникот не се придржува кон обврските од овој член, ќе ги сноси последиците што ќе настанат поради тоа, освен ако тие не настанат и ако се придржувал кон наведените обврски.

The insured is not authorised without insurer's prior consent to give any opinion on the claimant's claim for compensation especially not make any admission of liability totally or partially nor make any promise of or effect the payment unless the circumstances prove the facts that such admission, agreement or payment may not be avoided without making obvious harm. If the insured mistakenly believed that he was liable for the loss of or damage to goods or the facts were properly identified and determined, but unfortunately there was an opposite outcome thereafter the admission of liability (whether total or partial) or the agreement for payment or even the payment itself shall be borne by the insured.

If the claimant lodges a file against the insured for compensation, they shall forward to the insurer every claim, writ and summons and all documents in respect to the loss event and leave the legal proceedings to the insurer.

If the insured objects the proposal of the insurer about resolving the claim by settlement agreement, the insurer shall be relieved of liability to pay any excess of loss, interest and costs arising therefrom.

If the claimant directly addresses the insurer about compensation the insured is obliged to forward to the insurer all available proves and evidence and documents necessary to determine the liability for the damage which give rise to a claim and the ground and value of that claim.

If the insured fails to comply with the provisions under this article on the obligations thereof they shall bear all consequences therefrom unless the circumstances occur even though the insured met the obligations and liabilities.

OBLIGATIONS OF THE INSURED AGAINST CLAIMANTS' CLAIM FOR COMPENSATION

Article 15

The insurer shall be liable under this insurance for the compensation claimed by the claimant to ensure the following:

1. Together with the insured they should defend against groundless or outrageous and excessive claims for reimbursements (legal protection – article 16);
2. Payment of indemnity for claims under this insurance the ground of which is justified (claim reimbursement – article 17);
3. Compensation for costs and expenses incurred by reason of the legal proceedings (compensation for costs and expenses in regard with legal proceedings – article 18).

LEGAL PROTECTION

Article 16

The insurer's liability under this insurance in regard to the legal protection includes:

1. The investigation on the liability of the insured for the loss or damage caused by the insured event;
2. Maintain the legal action on behalf of the insured if the claimant is entitled to receive compensation for the loss in the court trial, and
3. On behalf of the insured give statements which the insurer considers valuable to meet or defend against

ОБВРСКИ НА ОСИГУРУВАЧОТ ПО БАРАЊЕТО НА ОШТЕТЕНИТЕ ЛИЦА

Член 15

Во врска со барањето за надомест на штета поднесено од оштетеното лице, осигурувачот има обврска:

1. заедно со осигуреникот да преземе одбрана од несоновани или претерани барања за надомест на штетата (правна заштита - член 16);
2. да ги исплати основаните барања за надомест на штета (надомест на штета - член 17);
3. да ги надомести трошоците на судската постапка (надомест на трошоци за судска постапка - член 18).

ПРАВНА ЗАШТИТА

Член 16

Обврските на осигурувачот за пружање правна помош опфаќаат:

1. испитување на одговорноста на осигуреникот за настанатата штета;
2. водење судски спор во име на осигуреникот ако оштетениот го остварува правото на надомест на штета во парнична постапка и
3. во име на осигуреникот давање на сите изјави што ги смета за корисни за задоволување или за одбрана од несоновани или претерани барања за надомест на штетата.

Со согласност на осигурувачот и упатства за водење на спорот, судскиот спор може да му се довери на осигуреникот, но тој во таков случај е должен да се држи до упатствата и до наложите на осигурувачот притоа.

Осигурувачот може да го преземе водењето на судскиот спор или да се вклучи во спорот на местото на осигуреникот или да учествува во својство на вмешувач.

Осигурувачот е овластен да го одбие или да го препушти водењето на спорот на осигуреникот ако оцени дека нема место за пружање правна заштита имајќи ги предвид висината на барањето за надомест на штета и висината на сумата на осигурување.

Ако осигурувачот на име надомест на штета ја исплати сумата на осигурување пред започнување на спор, престанува и неговата обврска за правна заштита.

НАДОМЕСТ НА ШТЕТА

Член 17

Осигурувачот го исплаќа надоместот на штетата во рок од 14 (четиринаесет) дена од денот кога ги утврдил својата обврска и нејзината висина.

Осигурувачот го исплаќа надоместот на штетата врз основа на:

1. признанието што го дал или го одобрил;
2. спогодбата што ја склучил или ја одобрил;
3. судска одлука.

Осигурувачот е овластен на осигуреникот на име

groundless or outrageous and excessive claims for reimbursements.

If agreed by the insurer and following the dispute resolution guidelines the insured may carry out the legal action and in that case the insured is obliged to follow the instructions and orders issued by the insurer for conducting the legal actions.

The insurer may conduct the legal proceedings or get involved therein by acting on behalf of the insured or take the function of interferer.

The insurer is allowed to reject the conduct of the legal proceedings or may leave it to the insured in case the insurer determines that no legal protection could be provided for in respect to the amount of compensation claimed and that of the sum insured.

If the insurer pays the sum insured under this insurance against indemnity for claim before initiation of the dispute, the liability of the insurer for legal protection shall cease thereafter.

CLAIMS SETTLEMENT

Article 17

The insurer shall pay indemnity for claim within 14 (fourteen) days from the date the liability for claim under this insurance has been determined and the value thereof defined.

The insurer will pay indemnity for claim on the basis of:

1. The admission of liability or issuance of consent thereon;
2. Agreement made or approved;
3. Court decision.

The insurer is allowed to pay the indemnity for claim in the partial or full amount of the insurance and in this case the insurer shall be relieved of any liability with regard to the insured event.

The amount of indemnity for total or partial loss of or damage to goods shall be calculated by reference to the value of the goods at the place and time at which they were accepted for carriage.

It is mandatory that the loss indemnity is reduced by the value of allowed shortage in weight (short weight, wastage, decay and breakage) for certain kinds of goods subject to the provisions under the Rulebook on standardised amounts of short weight, wastage, decay and breakage of goods and certain products determined for tax purposes (Official Gazette of RM, no. 106/2013), which represent a compulsory deductible (retention) regardless the insurance cover does include deductible or not.

The insurance cover may include deductible subject to Tariffs under this insurance the amount of which is stated within insurance policy whereas it is mandatory to include 20% deductible against the risk of theft. In case of insurance cover under the Clause 1 - Temperature Controlled Cargo Clauses, the insured must pay minimum 100 Euro which is mandatory 10% deductible for each and every loss.

The mandatory deductible is related to a single loss occurrence and is expressed in Macedonian currency calculated as equivalent to the respective currency of the

надомест на штета да положи дел или цел износ од осигурувањето и во таков случај се ослободува од сите обврски и постапки во врска со осигурениот случај.

Висината на надоместот на штета за потполна или делумна загуба или оштетување на предметите се пресметува според вредноста на предметите што тие ја имале во времето и местото на отпрема.

Висината на надоместот на штета задолжително се намалува за висината на дозволеният кусок (кало, растур, крш и расипување на стоките) во зависност од видот на стоката, утврден врз основа на Правилник за нормираните износи на кало, растур, крш и расипување на стоки и одделни производи утврдени за секоја соодветна гранка за даночни цели (Сл. Весник на РМ бр. 106/2013), што претставува задолжителна одбитна франшиза (самопридржување) без разлика дали осигурувањето е склучено со франшиза или без неа.

Осигурувањето може да се склучи и со франшиза, во согласност со Тарифата на премии за овој вид осигурување, чија висина се определува во полисата за осигурување, а за ризикот кражба таа е задолжителна и изнесува 20 %. Во случај на осигурително покритие по Клаузула 1 - Транспорт на стока со контрола на температура / ладилник, осигуреникот учествува со задолжителна франшиза од 10 % во секоја штета, односно минимум 100 евра.

Задолжителната одбитна франшиза се применува по еден штетен настан и се пресметува во денарска противвредност според средниот курс на индикативната курсна листа на Народна банка на Република Македонија за соодветната валута на денот на настанување на штетата.

Ако вкупниот обем и висина на штетата не може да се утврдат во разумен рок, осигурувачот има обврска на писмено барање од оштетениот да го исплати неспорниот дел на својата обврска како аванс на износот на надоместот на штета што дополнително конечно ќе се утврди.

Во случај на настанување на штета, премијата за целиот период на осигурување доспева за наплата веднаш, без оглед дали било договорено нејзино плаќање на рати или дали сите се наплатени или не.

Ако по еден штетен настан има повеќе оштетени, настаните штети, без оглед на бројот на оштетени и/или бројот на товарните листови за еден превоз, се надоместуваат сразмерно на уделот на нивните барања ако сите барања го надминуваат лимитот на надомест од осигурувањето склучено според овие Услови.

Осигурувачот нема обврска да ликвидира/исплати ниедно барање за надомест на штета ако со целокупната барана документација, според одредбите на член 21 од овие Услови, не е приложена веродостојна исправа во писмена форма за преземање на пратката на превоз.

country where the loss occurred at the average rate of exchange by the exchange list issued by the National bank of the Republic of Macedonia applicable on the date of loss occurrence.

If the scope of the claim and the value thereof may not be determined within reasonable terms, the insurer is liable upon written request of the claimant to pay indemnity for undisputed part of the claim as an advance payment until the final amount of claim be determined.

If the loss occur which may give rise to a claim the premium covering the whole period of insurance shall be payable at once, regardless the payment of premium be arranged in instalments or all instalments have been paid or not.

If a single loss occurrence refers to several claimants all claims resulting therefrom regardless of the number of claimants and/or number of bill of lading with regard to a single carriage shall be indemnified by reference to their claim if the aggregate value of claim exceeds the limit of indemnity under this insurance policy.

The insurer is not liable to pay indemnity for any claim if the whole set of documents accompanying the claim subject to provisions of the article 21 under this insurance policy do not include valid written evidence for taking over the goods for carriage.

COMPENSATION FOR COSTS AND EXPENSES IN REGARD WITH LEGAL PROCEEDINGS

Article 18

The insure will compensate all costs and expenses incurred by reason of the legal proceedings if the litigation is carried out by the insurer itself or the insured is given consent by the insurer to conduct the litigation even under the circumstances where the claim for indemnity is groundless.

The insurer will compensate the expenses for the defence lawyer engaged in the criminal proceedings against the insured for the occurrence which may give raise to a claim with regard to liability under this insurance only by exception that the insurer has been notified on the appointed defence lawyer and therefore accepted the compensation for the costs. The insurer will not compensate the costs for criminal proceedings and the lawyer's fee engaged by the claimant.

The payment of the sum insured to the insured will relieve the insurer of any further liability for payment against indemnity for claim and costs for a single insured event.

DIRECT CLAIM FROM CLAIMANT

Article 19

The claimant may directly claim indemnity from the insurer for a loss or damage caused by the insured/carrier for the amount which may not exceed the liability of the insurer.

If the claimant submits its claim for indemnity or files the action directly to insurer, the insurer will notify the insured thereupon and request from them all necessary documents, evidence and information subject to article 14 paragraph 11 of this Insurance Policy and will advise the insured to take all measures to protect their interest.

НАДОМЕСТ НА ТРОШОЦИТЕ ЗА ПОСТАПКА

Член 18

Осигурувачот ги надоместува сите трошоци на парничната постапка ако сам го води спорот или ако му дал согласност на осигуреникот да го води спорот, па и тогаш кога барањето за надомест на штета не било основано.

Осигурувачот ги надоместува и трошоците за бранител во кривична постапка поведена против осигуреникот поради настан што би можел да има како последица поставување на барање за надомест на штета врз основа на одговорност покриена со ова осигурување, и тоа само по исклучок ако е известен за изборот на бранителот и ако прифатил да ги надомести трошоците. Осигурувачот не ги надоместува трошоците на кривичната постапка како и трошоците за застапување на оштетениот.

Со исплата на сумата на осигурување осигурувачот се ослободува од понатамошни давања на име надомест на штета и трошоци по еден осигурен случај.

НЕПОСРЕДНО БАРАЊЕ ОД ОШТЕТЕНОТО ЛИЦЕ

Член 19

Оштетеното лице може да бара непосредно од осигурувачот надомест на штета за која е одговорен осигуреникот/превозникот, но најмногу до износот на обврската на осигурувачот.

Ако оштетеното лице поднесе барање или тужба за надомест на штета директно кон осигурувачот, осигурувачот за тоа ќе го извести осигуреникот и ќе го повика да ги достави сите потребни докази и податоци, во согласност со член 14 став 11 од овие Услови, и ќе укаже самиот да преземе мерки заради заштита на своите интереси.

Ако во случај од претходниот став осигурувачот одлучи да му исплати на оштетениот надомест за штетата што тој ја претрпел, целосно или делумно, должен е за тоа да го извести осигуреникот.

ПРЕМИЈА ЗА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 20

За склучување на осигурување во согласност со овие Услови осигуреникот/превозникот, односно договарачот на осигурувањето е должен да плати фиксна годишна премија по едно возило во висина наведена во полисата за осигурување, во согласност со Тарифата на премии на осигурувачот за овој вид осигурување, зголемена за данок на додадена вредност или друга слична давачка ако е предвидена со законски прописи.

Покритието за осигурување на одговорноста на осигуреникот за туѓи/изнајмени возила за извршување на дејноста (еднократно или на одреден период), односно за возила што не биле пријавени во "Списокот на осигурени возила", ќе биде валидно само ако осигуреникот (превозникот) со писмено барање побара осигурување на својата одговорност и за такви случаи и ако навреме ја исполни својата обврска од член 10 став 3 од овие

If following the provisions set out in the paragraph above the insurer makes decision and partially or fully pays indemnity for claim to the claimant, it is responsible to notify the insured thereupon.

INSURANCE PREMIUM

Article 20

For the insurance cover under these Terms and Conditions the insured or carrier or the policyholder is bound to pay annual insurance premium at fixed amount including one vehicle to the amount as stated in the insurance policy in line with the Premium Tariff for this type of insurance and increased by the VAT or any other similar levy as determined by the legal regulations.

The insurance cover against liability for loss of or damage to goods carried by rented vehicles (conveyors to perform the transport on a one-time basis or periodically) and the conveyors have not been listed in the schedule of insured vehicles - "List of insured vehicles", will be binding only if the insured/carrier send a written request to insurer for these cases to be included under the coverage of its insurance against liability for loss or damage as well as its prompt delivery of services as stipulated under the article 10 paragraph 3 hereto.

The insurance cover against liability for loss or damage caused by the insured who owns only tractor unit/s and where for carriage of goods it rents trailers from third parties including even trailers from foreign suppliers, will be binding at the moment the insured (carrier) reports the list of rented trailers to the insurer prior to each transport and the insured provides all necessary information as required in the request form/application form as stipulated under the article 10 paragraph 4 and 5 hereof. Otherwise, the provisions under the article 10 paragraph 6 shall be applied.

The insured or the policyholder is obliged to pay the annual amount of premium on the date the insurance contract is entered into, or by the terms of payment for the premium by instalments as scheduled in the Annex to insurance policy. If the insured or the policyholder fails to pay the premium by determined terms, the insurer shall calculate default interest pursuant the provisions under the Obligation Law and offset the outstanding premium with any possible payable indemnity for claim.

The liability of carrier for the transport on a one-time basis may be agreed upon provisions under these terms of policy and the amount of the premium under the Tariff of premium for this class of insurance.

If the transport is performed by conveyor composed of a tractor unit and a trailer, its total load bearing capacity is determined as a sum of the respective units (tractor unit and the trailer).

CLAIMS DOCUMENTS

Article 21

If the claimant claims indemnity for loss or damage, the insured is bound to immediately forward it to the insurer

Услови.

Покритието за осигурување на одговорноста на осигуреникот што поседува само влекач/и и во своето работење користи (прикачува) туѓи/изнајмени приколки - вклучително и приколки со странска регистарска ознака, ќе биде валидно само од моментот кога осигуреникот (превозникот) нив писмено ќе ги пријави на осигурувачот, пред започнување на секој поединечен транспорт со наведување на сите елементи од барањето/пријавата, во согласност со обврските од член 10 став 4 и 5 од овие Услови. Во спротивно се применуваат одредбите на член 10 став 6.

Осигуреникот, односно договарачот на осигурувањето е должен да ја плати годишната премија за осигурување на денот на склучување на осигурувањето, односно во рок/ови за наплата на премијата утврдени во анексот кон полисата. Ако осигуреникот, односно договарачот на осигурувањето не ја плати премијата во утврдениот рок, осигурувачот има право да пресмета камата за периодот на задолжување, во согласност со Законот за облигациони односи, и да изврши компензација со евентуален платив надомест на штета.

Одговорноста на превозникот за еднократен превоз може да се договори според овие Услови и висина на премијата што е предвидена во Тарифата на премии на осигурувачот за овој вид осигурување.

Ако превозното средство се состои од влечно и приклучно возило, неговата вкупна носивост се одредува како збир на влечното и приклучното возило.

ДОКУМЕНТИРАЊЕ НА БАРАЊЕТО ЗА НАДОМЕСТ НА ШТЕТА

Член 21

Ако оштетениот поднесе барање за надомест на штета, осигуреникот е должен тоа барање веднаш да го достави до осигурувачот заедно со другите документи и податоци потребни за ликвидација на штетата, и тоа:

1. барање за надомест на штета од оштетениот;
2. приговор, рекламација од купувачот до продавачот и превозникот (рекламација од сопственикот на стоката, кој во моментот на настанот располагаал со стоката);
3. превозниот документ - товарен лист, ЦМР товарен лист и сл., примерокот што ја следел стоката и на кој се наоѓаат сите печати во текот на поминување на гранични премини, како и печат за прием, забелешка при прием или забелешка од државен орган и сл.;
4. санитарен или фитосертификат за стоката пред поаѓање, ако има таков;
5. извозна царинска декларација;
6. увозна царинска декларација;
7. фактура од продавачот/испраќачот до купувачот/приемачот што ја следела стоката и на која има царински печат и/или друг доказ за вредноста на пратката;
8. фактура од превозникот до корисникот на превозот

together with all documents and details necessary for settlement of a loss such as:

1. Claim of the damaged person/claimant;
2. Complaint, claim from the purchaser to seller and the carrier (freight claim by the owner of goods who at the moment of loss occurrence had it at their disposal);
3. Transport documents - bill of lading, CMR for road transport and other documents which accompany the carriage of goods including all border stamps affixed thereto and the stamp for acceptance of delivered goods, any commentaries upon acceptance of the goods or any note issued by the government authority or other;
4. Phytosanitary certificate for the consignment prior to any commencement of carriage, if any;
5. Export declaration;
6. Import declaration;
7. Invoice issued by the seller/dispatcher to purchaser/consignee accompanying the carriage with the customs stamp affixed thereto and/or other evidence for the value of goods transported by conveyor;
8. Invoice issued by the carrier to transport beneficiary for the freight cost;
9. In case of traffic accident, robbery or burglary, theft, confiscation or other criminal act the police report is required for the circumstances of the accident;
10. Statement on the investigation and the conclusion resulting therefrom for the condition of goods upon acceptance thereof;
11. Survey report and assessment report on the claim arising from the loss or damage and the circumstances for loss occurrence;
12. Statement issued by the competent sanitary authority that the goods is out of use;
13. In case the goods is partially or totally damaged, the report for the destruction of the goods issued by the competent authority which authorise the destruction;
14. Photographs of the conveyor transporting the goods and the condition of goods when it is accepted;
15. Written statement of the driver and his assistant for the cause of or circumstances of the loss occurrence;
16. Other documents and evidence which may serve as a proof for the insurer to determine whether there is or not any liability of the insured for the loss occurrence;
17. Evidences and statements which the insurer may additionally require to reconsider and clear up the claim;
18. Any other documents which may be necessary to determine the loss occurrence and the value of claim arising therefrom.

All documents as mentioned in the above paragraph of this article have to be submitted in original form excluding those which belong to seller/sender or the purchaser/consignee the copies thereof can be verified by notary.

If by the circumstances of the occurred loss, or by the submitted documentation cannot with certainty be determined the insured's liability for the occurred loss or damage and the value of claim arising therefrom, the insurer is bound to the

- за цената на превозот;
9. ако се работи за сообраќајна незгода, провална кражба, разбојништво, грабнување или друго кривично дело, полициски записник за причината и за начинот на настанување;
 10. записник за преглед и констатација на состојбата во која е примена стоката;
 11. записник за извид и процена на висина на штетата со утврдување на причините за настанувањето на штетата;
 12. записник од надлежен санитарен инспекторат дека стоката не е за употреба;
 13. ако стоката е делумно или целосно уништена, записник за нејзиното уништување од надлежен орган што ја уништувал;
 14. фотографии од возилото со кое е превезувана стоката и од состојбата на стоката при приемот;
 15. писмена изјава од возачот и од неговиот помошник за причините и за околностите за настанување на штетата;
 16. други исправи и докази врз основа на кои осигурувачот може да утврди постоење или непостоење на одговорност на осигуреникот за настанатата штета;
 17. докази и изјави што осигурувачот дополнително ќе ги побара заради разгледување на отштетното барање;
 18. секоја друга дополнителна документација што може да биде од помош при докажување на настанатата штета и на нејзината висина.

Сите документи од претходниот став на овој член треба да бидат доставени во оригинал, освен оние што им припаѓаат на продавачот/испраќачот или на купувачот/примачот, кои може да бидат во прописно заверена копија.

Ако од околностите на настанувањето на штетата или од поднесените документи не може со сигурност да се утврди одговорноста на осигуреникот за настанување на штетата или нејзиниот износ, осигурувачот е должен да му даде на осигуреникот соодветни упатства заради одбрана од неосновани, недоказани или неоправдано високи барања.

ВИСИНА НА НАДОМЕСТОТ ОД ОСИГУРУВАЊЕ

Член 22

Висината на надоместот од осигурување за делумна или целосна загуба на пратката се утврдува според нејзината вредност во време и место во кое била примена на превоз.

Вредноста на стоката што е предмет на превоз се утврдува според берзанската цена на стоката или, ако таква цена не постои, според тековните пазарни цени, или доколку не постои берзанска цена на стоката или тековна пазарна цена, тогаш врз основа на нормалната вредност на стока од ист вид и квалитет, но не повеќе од максималниот обем на покритење во согласност со член 4

insured to give necessary instructions with regard to the legal as well as other actions, which are to be taken for the purpose of protecting against any unproved, groundless, or excessive claims.

CLAIM AMOUNT

Article 22

The amount of the compensation payable for partial or total loss of the shipment giving rise to a claim is determined according to the value of the goods at the time and place at which they were accepted for carriage.

The value of the goods subject to carriage shall be determined in reference to the stock market price, and if no stock market price can be defined than by the current market price or if neither of that can be effected than by the current reasonable price for goods of that particular kind and quality but up to the maximum limit of the coverage under this insurance pursuant to article 4 hereto.

If the insured transported goods the amount of which exceeds the maximum limit of coverage under this insurance pursuant to article 4 hereto, i.e. the agreed limit of the insurance policy, and did not declare it to insurer, or the insured does not hold insurance policy including additional coverage, in case of damage occurrence of such shipment, on settlement for the claim, a system of proportion of the sum insured to the shipment value shall be applied.

RIGHTS OF SUBROGATION

Article 23

Upon an indemnity being given or a payment being made by the Insurer under this policy, they shall be subrogated to the rights of the Insured to third parties liable for the incurred loss. The insured is obliged to promptly undertake all necessary measures and ensure the rights to recourse provision against third parties liable for the incurred loss.

If the insured fails to act in compliance with the provisions mentioned in the paragraph above, the insurer can, from the compensation payable deduct the amount of loss that the insurer suffered therefore.

SANCTIONS FOR MISINTERPRETATION OF INSURANCE COVER UNDER FRAUDULENT INSURANCE POLICY AGAINST LIABILITY OF TRANSPORTERS FOR LOSS OR DAMAGE TO GOODS

Article 24

Subject to these Terms & Conditions under the insurance policy only the carriers are covered against liability for loss of or damage to goods accepted for carriage.

The insured is obliged to explain in a proper manner of a good trader following the trading customs to the owner of goods that no cover is provided under this insurance policy for the consignment itself or that this insurance policy does not include goods in transit cover (cargo insurance).

If the insured fails to act in compliance with the provisions set out above in the foregoing paragraph and therefore mislead the

од овие Услови.

Ако осигуреникот превезувал пратка со поголема вредност од максималниот обем на покритење во согласност со член 4 од овие Услови, т.е. договорениот лимит во полисата за осигурување, а не ја пријавил во осигурување, односно нема полиса за дополнително осигурително покритење, во случај на настанување на штета на таквата пратка, при исплата на надоместот ќе се примени пропорција помеѓу осигурената вредност и вредноста на пратката.

РЕГРЕСНО ПРАВО

Член 23

Со исплата на штетата, на осигурувачот преминуваат сите права што осигуреникот ги имал кон лицата одговорни за штетата.

Осигуреникот е должен навреме да ги преземе сите потребни мерки за обезбедување на регресните права кон лицата одговорни за штетата.

Ако осигуреникот не постапи во согласност со претходниот став, осигурувачот може од надоместокот на штетата да го одбие износот на штетата што ја претрпел поради тоа.

ЗАБРАНА ЗА НЕТОЧНО ПРИКАЖУВАЊЕ НА ОСИГУРИТЕЛНОТО ПОКРИТИЕ СО ПОЛИСАТА ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ОДГОВОРНОСТА НА КОРИСНИЦИТЕ НА ПРЕВОЗОТ

Член 24

Со овие Услови е покриена само одговорноста на превозникот за штети на стоките што тој ги примил на превоз.

Осигуреникот е должен на соодветен начин, во согласност со трговските обичаи, на сопственикот на стоката да му даде до знаење дека со овие Услови не е осигурена самата пратка, односно дека со овие Услови не е склучено осигурување на стоката во транспорт - карго-осигурување.

Ако осигуреникот постапи спротивно на одредбите од претходниот став и сопственикот на пратката го доведе во заблуда дека со овие Услови е осигурена и пратката, осигуреникот му одговара на сопственикот на пратката за сите обврски што настанале од таквиот однос.

ТРАЕЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО

Член 25

Договорот за осигурување произведува правно дејство по истекувањето на 24-тиот час од денот што во полисата за осигурување е означен како ден на почеток на траење на осигурувањето, ако е до тој ден платена премијата или дел од премијата за осигурување, ако не е поинаку договорено, и трае до истекувањето на 24-тиот час од последниот ден на рокот што во полисата е наведен како ден на истекување на осигурувањето.

Ако е договорено плаќање на целата премија или на дел од премијата веднаш при склучување на договорот за

owner of the goods by claiming that the insurance policy covers the goods in transit as well, the insured will be liable for any loss or damage arising from those circumstances before the owner of the shipment.

INSURANCE PERIOD

Article 25

The insurance contract enters into legal effect after the expiry of 24 hours of the day which in the insurance policy is defined as inception date of the period of insurance providing that the premium or an instalment thereof if not otherwise agreed and shall last up to the expiry of the 24 hours of the day defined in the insurance policy as an expiry date of the period of insurance.

If it is agreed that the premium in total or partially shall be paid as soon as the insurance contract is entered into or up to the date designated in the insurance policy as an inception date, but the policyholder fails to pay the agreed amount of premium, the insurance contract enters into effect and becomes legally binding after the expiry of the 24 hours of the day at which the first instalment of the premium is paid.

The insurer may terminate the contract of insurance even before the expiry date stated in the paragraph above of this article providing that the circumstances on the basis of which the contract is concluded significantly changed.

Article 26

Subject to the terms and conditions under this Policy the insurance is concluded for the period of 1 (one) year if not otherwise agreed.

Article 27

If it is agreed that the premium will be paid after the insurance contract is concluded, the liability of the insurer shall commence from the date designated in the policy as the inception date of insurance.

If the policyholder fails to pay the premium which falls due as soon as the insurance contract is concluded and within agreed term of payment, nor the payment is effected by any other interested party, the insurance shall terminate after the expiry of 30 day period from the date the policyholder receives the reminding letter by registered mail on due premium, and that term may terminate no later than thirty (30) days after the due date of the premium.

Moreover, the insurance shall terminate if the premium is not paid within period of 1 (one) year from the due date of the premium.

VALIDITY PERIOD

Article 28

The insurer shall be liable under this insurance only if the insured event occurred during the validity period of the insurance policy.

The insured event which incur during the period of insurance and the cause with regard to loss refer to period before the insurance is written or during the termination of insurance shall

осигурување, односно до денот што во полисата за осигурување е наведен како ден на почеток на осигурувањето, а договарачот не ја плати во согласност со договореното, тогаш договорот за осигурување произведува правно дејство, т.е. стапува на сила, по истекувањето на 24-тиот час од денот кога е платена првата премија.

Осигурувачот може да го раскине договорот за осигурување и пред рокот на истекувањето наведен во претходниот став на овој член ако битно се промениле околностите врз основа на кои е склучено осигурувањето.

Член 26

Осигурувањето во согласност со овие Услови се склучува за период од 1 (една) година, ако поинаку не е договорено.

Член 27

Ако е договорено плаќање на премијата по склучување на договорот, обврската на осигурувачот започнува од денот што е наведен во полисата како ден на почеток на осигурувањето.

Ако договорувачот на осигурувањето не ја плати премијата што доспева по склучување на договорот во договорениот рок, ниту пак тоа го стори која било заинтересирана страна, договорот за осигурување престанува по истекувањето на 30 дена од денот кога на договарачот му е врачено препорачано писмо со известување за доспеаноста на премијата, со тоа што тој рок не може да истече пред истекувањето на 30 дена од доспеаноста на премијата.

Во секој случај, осигурувањето престанува ако премијата не биде платена во рок од 1 година од денот на доспеаноста.

ВРЕМЕ НА ВАЖЕЊЕ НА ПОЛИСАТА

Член 28

Осигурувачот има обврска само ако осигурениот случај настанал за време на важноста на полисата за осигурување.

Осигурениот случај што настанал во време на важење на осигурувањето, а причината за настанувањето на штетата е од периодот пред склучување на осигурувањето или во време кога има прекин на осигурувањето, е покриен со осигување само ако на договарачот на осигурувањето или на осигуреникот при склучување на осигурувањето или при повторното склучување на осигурувањето, не им биле познати или не можеле да им бидат познати причините поради кои настанал осигурениот случај.

ТЕРИТОРИЈАЛНА ВАЖНОСТ НА ОСИГУРУВАЊЕТО

Член 29

Ако осигурувањето е склучено за осигурување на одговорноста на превозникот во патниот сообраќај во меѓународен транспорт, осигурителното покритеие во

be covered under insurance only if the policyholder or the insured when the insurance policy was written or reinstated were not aware of or should have not been aware of the circumstances under which the insured even occurred.

TERRITORIAL SCOPE

Article 29

If within the terms and conditions in the insurance policy, it protects a carrier against their liability for loss of or damage to shipment during international transport by road the territorial scope of this cover shall include any European country, and Great Britain, and the Asian part of Turkey excluding those countries which have been specially listed in the policy.

If within the terms and conditions in the insurance policy, it protects a carrier against their liability for loss of or damage to shipment during domestic transport by road the territorial scope of this cover shall refer only to the territory of the Republic of Macedonia.

CHANGE OF OWNERSHIP FOR CONVEYOR INSURED WITHIN THESE TERMS AND CONDITIONS UNDER THE INSURANCE POLICY

Article 30

If the ownership for the conveyor transporting the goods under this insurance has been changed during the period of insurance, the rights exercised by the former carrier under this insurance and within terms and conditions thereof shall not be transferred to the new owner if not otherwise agreed.

The policyholder who entered into insurance agreement with the insurer pursuant to provisions set out in article 20 hereto (including fixed premium amount per conveyor) is entitled to return of functional premium with regard to the remaining period of insurance providing no loss giving rise to a claim incurred.

FINAL PROVISIONS

TRANSFER OF RIGHTS AND OBLIGATIONS

Article 31

The transfer of rights and obligations under this insurance may be carried out only by explicit written consent from the insurer.

APPLICATION OF THIS POLICY

Article 32

Both parties shall consider valid and binding only the content of the policy wording in their mutual communications and relations.

Any oral agreements and clarifications which do not follow the terms and conditions under this policy and/or breach them shall be considered no valid and binding in their mutual communications and relations unless they are given in written form and endorsed to the insurance policy and signed by both parties.

Matters not provided for in this insurance policy within terms and conditions thereof but being significant for mutual communications and relations between parties shall be

согласност си овие Услови се однесува на осигурен случај што ќе настане на територијата на која било европска земја, вклучително и Велика Британија и азискиот дел на Турција, освен во оние земји што посебно се исклучени со овие Услови и/или во полисата за осигурување.

Ако осигурувањето е склучено за осигурување на одговорноста на превозникот во патниот сообраќај во домашен транспорт, осигурителното покритеие во согласност со овие Услови се однесува само на осигурен случај што ќе настане на територијата на Република Македонија.

ПРОМЕНА НА СОПСТВЕНИКОТ НА ВОЗИЛО ВКЛУЧЕНО ВО ОСИГУРУВАЊЕ СПОРЕД ОВИЕ УСЛОВИ

Член 30

Ако возилото што е вклучено во осигурување / опфатено со осигурување, го промени сопственикот за време на траењето на осигурувањето, правата по основа на осигурување, според овие Услови, не се пренесуваат на новиот сопственик, ако поинаку не се договори.

Договарачот на осигурување што склучил осигурување во согласност со член 20 од овие Услови (со фиксна премија за едно возило) има право на поврат на функционалната премија за неискористениот период на траење на осигурувањето, под услов да нема штета.

ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ ПРЕНОС НА ПРАВА И ОБВРСКИ

Член 31

Пренос на правата и на обврските од договорот за осигурување може да се изврши единствено со изречна писмена согласност на осигурувачот.

ПРИМЕНА НА ОВИЕ УСЛОВИ

Член 32

Договорните страни го сметаат за меродавно во меѓусебните односи само тоа што е содржано во овие Услови и во полисата за осигурување врз основа на овие Услови.

За сите усни договарања и појаснувања што не се во согласност со овие Услови и/или се во спротивност со нив ќе се смета дека не се меродавни за меѓусебните односи, освен ако не се составени во писмена форма како додаток на полисата за осигурување под услов да се потпишани од двете договорни страни.

За сè што не е уредено со одредбите на овие Услови, а е значајно за меѓусебните односи на договорните страни, на соодветен начин се применуваат прописите на Република Македонија што ја регулираат оваа област што е предмет на осигурување, а ако се работи за осигурување на одговорноста на превозникот во патниот сообраќај во меѓународен транспорт и за одредбите од Конвенцијата за договорите за меѓународен патен превоз на стоки (ЦМР).

governed by the regulations and provisions applied in the Republic of Macedonia with respect to this class of business, and for the matters in relation to international transport of goods by road the provisions under the Convention on the Contract for the International Carriage of Goods by Roads (CMR) shall apply.

JURISDICTION

Article 33

For any disputes arising out of this policy both parties shall endeavour to resolve the matter in an amicable manner by negotiation or before the court of competent jurisdiction in the place of residence of the insurer.

This policy is subject to Macedonian law and jurisdiction.

RIGHT TO COMPLAIN

Article 34

The policyholder the insured or the beneficiary may file a complaint against the insurer to the Insurance Supervision Agency which is competent authority for supervision of insurance industry.

No.02-5534/4

Date: 11.7.2018 year

President of Management Board
Bosko Andov

НАДЛЕЖНОСТ ВО СЛУЧАЈ НА СПОР

Член 33

Во случај на спор меѓу договорните страни, тој ќе се решава спогодбено или пред надлежниот суд во местото на седиштето на осигурувачот.

Меродавно право е македонското право.

ПРАВО НА ЖАЛБА

Член 34

Договарачот, осигуреникот или корисникот на осигурувањето може да достави жалба во однос на осигурувачот до Агенцијата за супервизија на осигурувањето, како орган надлежен за супервизија на друштвото за осигурување.

Бр.02-5534/3

Датум: 11.7.2018 година

Претседател на Управен одбор

Бошко Андов

Овие Услови за осигурување ги донесе Одборот на директори на Друштвото на својата 78-ма редовна седница одржана на 18.1.2012 година, со одлука бр. 0202 - 76/5 со примена од денот на донесувањето и измените и дополнувањата донесени од Управниот одбор на Друштвото на 31 -та редовна седница одржана на 23.9.2014 година со одлука број 0202 - 6449/2 со примена од 1.10.2014 година и измените и дополнувањата донесени на својата 209-та редовна седница одржана на 11.7.2018 година, со одлука бр. 02 - 5534/3 со примена од денот на донесувањето

Лектор Кристина Велевска

The Board of Directors Management Board of the Stock Company adopted these Conditions at the 78th regular session held on 18 January 2012 with the resolution No. 0202 - 76/5 and will be applied with immediate effect, both with changes and amendments adopted by Management Board of the Company at the 31th regular session held on 23 September 2014 with the resolution No. 0202 - 6449/2 and will be applied of the 01 October 2014, both with changes and amendments adopted by 209th regular session held on 11 July 2018 with the resolution No. 02 - 5534/3 and will be applied with immediate effect.

Proofreader Кристина Велевска